

Tale til Hans Kongelige Højhed Prinsgemalen ved overrækkelse af Europabevægelsens pris "Årets Europæer" den 1. juni 2011

Det er en stor ære for mig i dag på vegne af Den Danske Europabevægelse at overrække Deres Kongelige Højhed Prinsgemalen prisen som årets europæer. Som De ved, er det den højeste gunstbevisning på dansk grund for positivt europæisk engagement.

Prisen har tidligere været overrakt til blandt andre forbundskansler Angela Merkel, kommissionsformand Jose Manuel Barroso og den tidligere tyske udenrigsminister Joschka Fisher. Ved disse lejligheder ønskede vi at sende et Europapolitisk signal.

Med prisoverrækkelsen i dag ønsker vi snarere at sende et budskab om betydningen af det kulturelle og menneskelige Europa. Jean Monnet udtalte i sin tid, at kunne han gøre det hele om, ville han starte ikke med Kul- og Stålonionen, men med den kulturelle dimension. Fordi det kulturelle og menneskelige Europa er helt afgørende, hvis det europæiske politiske og økonomiske samarbejde skal fungere på den lange bane.

Den kulturelle forskellighed er Europas styrke – "Forenet i mangfoldighed" som det prægnant hedder i Lissabon-traktaten. En mangfoldighed der på positiv vis er blevet understreget ved de successive udvidelser af EU.

Deres Kongelige Højhed repræsenterer et Europa, hvor fællesnævneren ikke er den mindste, men den europæiske. Deres Kongelige Højhed er blevet dansk, samtidig med at De er vedblevet at være fransk – og først og sidst er De europæer.

De har selv udtryk forskellen mellem dansk og fransk kultur derhen - frit citeret efter hukommelsen - at danskerne spiser pærerne som vi plukker dem fra træerne, nemlig når de er stenhårde.. I Frankrig spiser man pærerne, når de er modne, saftige og søde. Det er arbejdsomheden over for joie de vivre - Norden over for Syden.

Skiftet fra Frankrig er utvivlsomt særligt voldsomt, fordi forskellene mellem vore to lande er så betydelige, især når det gælder sprog og kultur. Ikke mindst kan sproget volde vanskeligheder. De har selv engang bemærket, at sproget er det afgørende for danskernes accept af udlændinge.

Deres mod til at stå fast på det, De er, er måske Deres vigtigste bidrag til den europæiske værdiarv i Danmark. De forstiller Dem ikke - og siger tingene ligeud. Et eksempel: Efter tvillingefødslerne for nogle uger siden blev De af den forsamlede verdenspresse spurgt ud om, hvorledes de henrivende nye skabninger så ud? Og De svarede: Babyerne er grimme - men kan måske med tiden blive smukke!

De bliver modtaget i Danmark med begejstring. Som stor dreng husker jeg avisforsiderne med Dem og Deres forlovede tindrende forelskede. Det var en af de mest franskorienterede perioder af Danmarks nyere historie med baggrund i Nouveau Roman, det absurde teater og den ny filmbølge med Chabrol, Truffaut og Godard i spidsen. Vi opdagede den franske madkunst, det lette liv ved Middelhavet og skiløbet i de franske alper. Når vi tomlede ned gennem Europa kunne vi på tysk kun sige "Grade aus" – for at komme til Frankrig så hurtigt som muligt.

Deres liv i Danmark kan også anskues som et kærligheds æventyr; om ikke andet har De formået at placere vor Majestæt på et lyserød sky de sidste 4-5 årtier - det er da en bedrift! Der går dog ikke lang tid efter Deres flytning til Danmark, før boblerne går af bryllupschampagnen. De tillader Dem at udtale Dem om børneopdragelse og arbejdsdelingen i hjemmet og helvede bryder løs.

Men værst af alt: De lægger vægt på at være Dem selv. De spiser æselpølse og insisterer på at bære brokadevest til sort smoking. En franskmand, der ryger med cigaretrør, kan lide fois gras og bærer silketørklæde - han er vist noget særligt. Velkommen til Jantelovens land...

Vore rødder i det agrare Danmark fornægter sig ikke. I WIKIPEDIA er man så venlig også at tilskrive Dem positive egenskaber - nemlig Deres venlighed og Deres humor; der så i dette leksika bliver beskrevet som typisk danske egenskaber! Jeg kommer til at tænke på danskernes bon mot om, at danskernes eneste fejl er vor beskedenhed.

Stephanie Surrugues fremragende biografi har titlen Enegænger, Med mindst lige så stor ret kunne man beskrive Dem som Brobygger mellem europæisk, dansk og fransk kultur. De har engageret Dem så forskellige aktiviteter som Protektioner for Vesterbros Ungdomsgård og oversættelsen af Simone de Beauvoirs Alle mennesker er dødelige. Lad mig også fremhæve Deres mangeårige virke i Europa Nostra, Deres digte og opskrifter, som er vigtige inspirationskilder for mange danskere. Deres åle-salat er sågar blevet trendy i mange danske hjem. Det er Deres æselpølse eller deres vine knap nok - men det kan måske komme...

Kongehuset i Danmark har siden 1848 altid været bedst og stærkest, når det eller dets ledende repræsentanter formåede at udtrykke det smukkeste i progressive danske værdier og demokratiske traditioner. Specielt i modvind og i vanskelige tider. Fra Christian X og hans afstandtagen til anti-semitisme og distance til besættelsesmagten under 2. verdenskrig og Dronning Margrethes afstandtagen fra dumsmarte bemærkninger om de fremmede og de anderledes går der en lige linje til Deres internationale og europæiske engagement. Deres Kongelige Højhed har med Deres vedholdende evne til åbenhed og til at rumme flere kulturer og gennem Deres stærke europæiske engagement, også i tider hvor dette ikke var populært, formået at markere en langsigtet, international holdning, der i "la longue durée" og på tværs af konjunkturbestemte stemningskift har både fortiden og fremtiden med sig. Her har De formået at knytte Kongehusets rolle i den moderne verden sammen med en progressiv dansk tradition for åbenhed, tolerance og internationalt engagement.

Prisoverrækkelsen i dag skal også ses som et hip til os danskere: Mødet med Deres Kongelige Højhed er danskernes første møde med Europa i nyere tid. Det var en chance for Danmark og danskerne - en chance vi taber aldeles på gulvet - i en blanding af mindreværdskomplekser og selvovervurdering. Vi har et ambivalent forhold til Europa. På den ene side er vi fascinerede af, ja, ser op til, alt hvad der er europæisk og ikke mindst fransk. På den anden side er vor indstilling præget af selvtilstrækkelighed og en latterliggørelse af det vi ikke helt forstår; "ude" eller "nede" i Europa.

Frankrig er på mange måder for Danmark porten til Europa og var en drivende kraft bag oprettelsen af EF. Frankrig er også mentalt vejen til Europa – Henrik Stangerup udtrykte det derhen, at ”For mig er der i Paris mere end i nogen anden storby det mysterium på færde man kunne kalde det europæiske”.

Deres Kongelige Højhed illustrerer på mange måder danskernes besværlige forhold til Europa. Da De rejser til Danmark siger præsident de Gaulle til Dem: ”Glem aldrig Frankrig?”. De følger rådet og glemmer ikke Deres franske rødder. Men den slags går ikke ustraffet hen i Danmark. Ligesom vi ser det i danskernes forhold til Europa, jf. vore fire ulyksalige EU-forbehold, mener vi i ramme alvor, at de personer, der har den ære at få lov til at komme til Danmark, skal blive 100% danske. De skal for enhver pris assimileres... Beklageligvis har det i alt for høj grad været de små skos politik og en væren-os-selv nok, der har defineret danskernes forhold til Deres Kongelige Højhed og til Europa. Nu er det på tide, at vi åbner vinduerne til verden - og erkender, at det kun er i mødet med den anden og de andre, at vi kan finde os selv. Også på den baggrund er det for mig en stor fornøjelse hermed at overrække Dem Prisen som Årets Europæer 2011....

/Det talte ord gælder